

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล

โดย งานนโยบายและแผน สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
โทรศัพท์ ๐-๕๕๔๓-๑๘๑๙
โทรสาร ๐-๕๕๔๓-๑๗๕๓

คำนำ

คู่มือแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนปฏิบัติงาน โดยได้รวบรวมความรู้ทางวิชาการและคู่มือวิชาการต่างๆ ที่ประกอบด้วยความรู้สำคัญ วัตถุประสงค์ ประโยชน์การจัดทำแผนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนวิธีการเขียนแผนพัฒนาท้องถิ่นและตัวอย่างการเขียนโครงการประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

งานนโยบายและแผน สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ แนวคิดของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	๑
๑.๒ ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่น	๒
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	๒
๑.๔ ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	๓
ส่วนที่ ๒ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	
๒.๑ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	๔
๒.๒ กระบวนการเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชน/นโยบายผู้บริหาร	๕
๒.๓ กระบวนการเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นเกี่ยวกับ โครงการตามแนวพระราชดำริ รัฐพิธี นโยบายกระทรวงมหาดไทย	๖
๒.๔ กระบวนการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น	๗
๒.๕ การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น	๘

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ แนวคิดของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๔ การปกครองท้องถิ่น ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบกับ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ ที่กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนด รายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผน ก้าวหน้า

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นที่ผ่านมาห้วงระยะเวลาของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดให้แผนพัฒนาจังหวัด และการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้อง สอดคล้องกับ แผนพัฒนาจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้ดำเนินการจัดทำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ และได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดไปจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปัจจุบัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการจัดทำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙ ให้เป็นปัจจุบัน

๑.๒ ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ นิยาม “แผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า และให้หมายความรวมถึงการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่น จึงมีลักษณะดังนี้

๑. เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
๒. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะตัวที่ต้องดำเนินการให้เกิดผล
๓. เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลา
๔. เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๓ วัตถุประสงค์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๑. เพื่อให้การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยผลักดันและสนับสนุน
๒. เพื่อแสดงความสัมพันธ์และสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำงบประมาณประจำปี
๓. เพื่อแสดงแนวทางและทิศทาง รวมทั้งเพื่อเป็นการประเมินผลการพัฒนาในช่วงเวลาแต่ละปีว่าสามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายหรือไม่
๔. เพื่อเป็นการจัดเตรียมแผนงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันทีที่รับงบประมาณ

๑.๔ ประโยชน์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๑. การบรรลุจุดมุ่งหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการบรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of objective) มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการวางแผน เพราะการวางแผนทุกครั้ง ย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจน ก็จะช่วยทำให้การปฏิบัติตามแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

๒. เกิดความประหยัด (Economical operation) การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดวิธีการให้องค์กรบรรลุถึงประสิทธิภาพ มีการประสานงานและสอดคล้องต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๓. ลดความไม่แน่นอน (Reduction of uncertainty) เนื่องจากการจัดเก็บรายได้ การใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม การวางแผนจะช่วยให้เกิดความแน่นอนในการใช้งบประมาณที่ผ่านการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานของข้อเท็จจริง

๔. ผู้บริหารท้องถิ่นใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basic of Control) การดำเนินภารกิจของเทศบาลได้ เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ต้องดำเนินการควบคู่กันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การควบคุมจะทำให้การใช้งบประมาณและการดำเนินโครงการสัมพันธ์กัน

๕. ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better Coordination) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ช่วยสร้างความมั่นใจในเรื่องความเป็นเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของเทศบาลในอนาคต ทำให้โครงการต่าง ๆ ที่วางแผนไว้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน รวมทั้งความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายด้วย

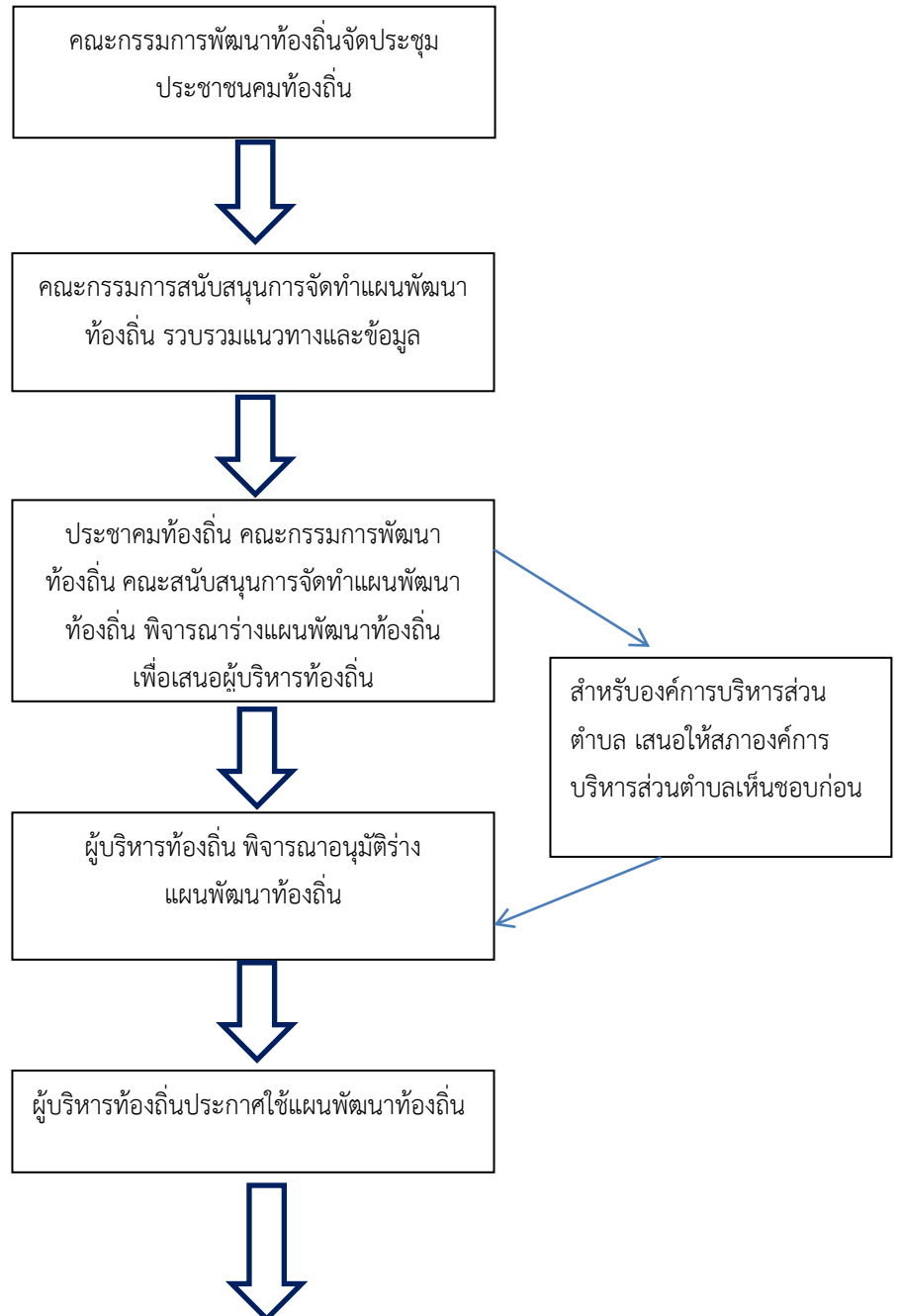
๖. ส่งเสริมนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Encourages innovation and Creativity) การวางแผนเป็นพื้นฐานการตัดสินใจ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความคิดใหม่ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ เนื่องมาจากขณะที่มีการวางแผนจะเป็นการระดมความคิดของคณะทำงานทำให้เกิดโครงการใหม่ๆ ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

๗. พัฒนาแรงจูงใจ (Improves Motivation) เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหาร และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่สามารถรับรู้ความคาดหวังของหน่วยงานได้

บทที่ ๒

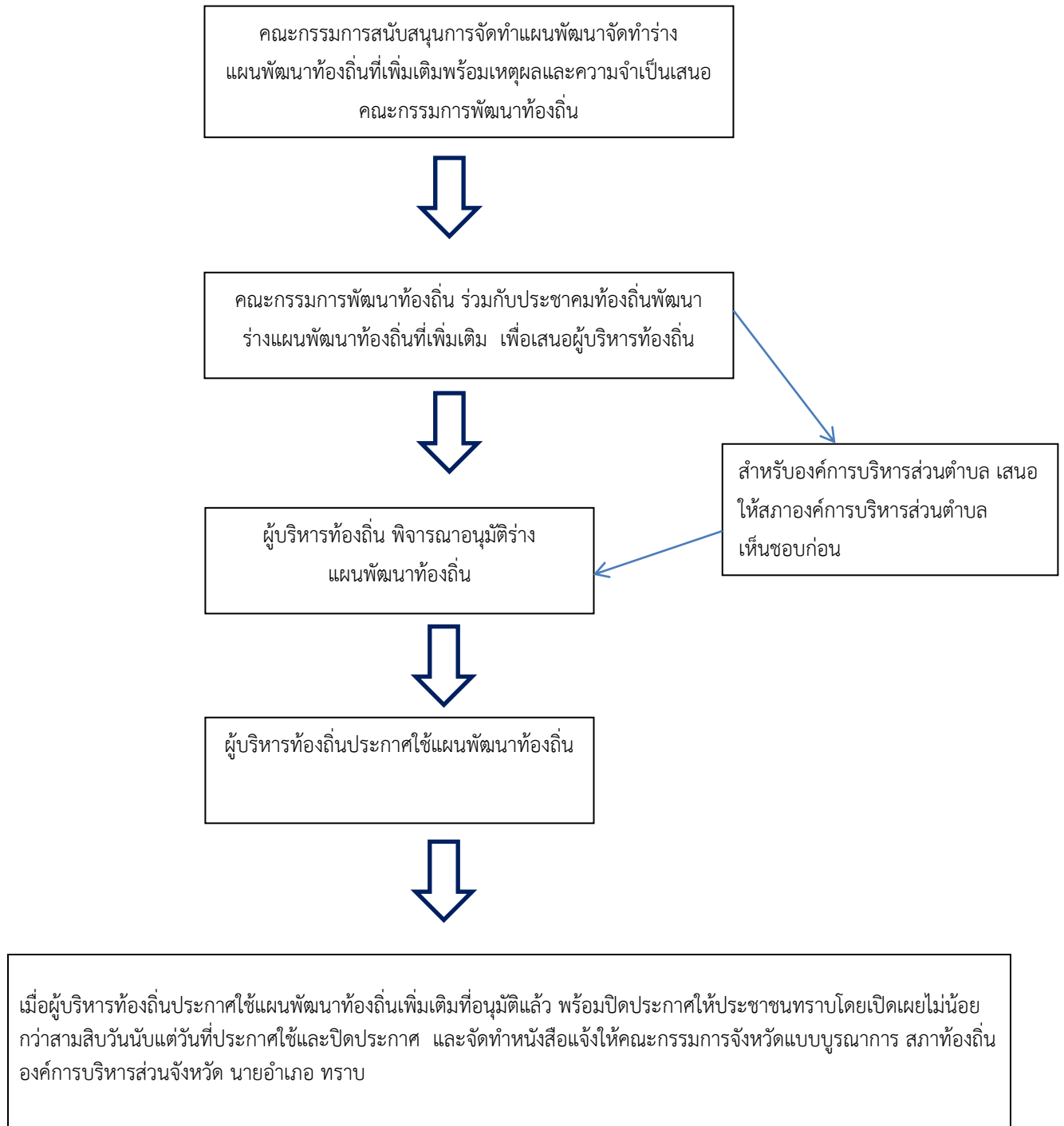
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๒.๑ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

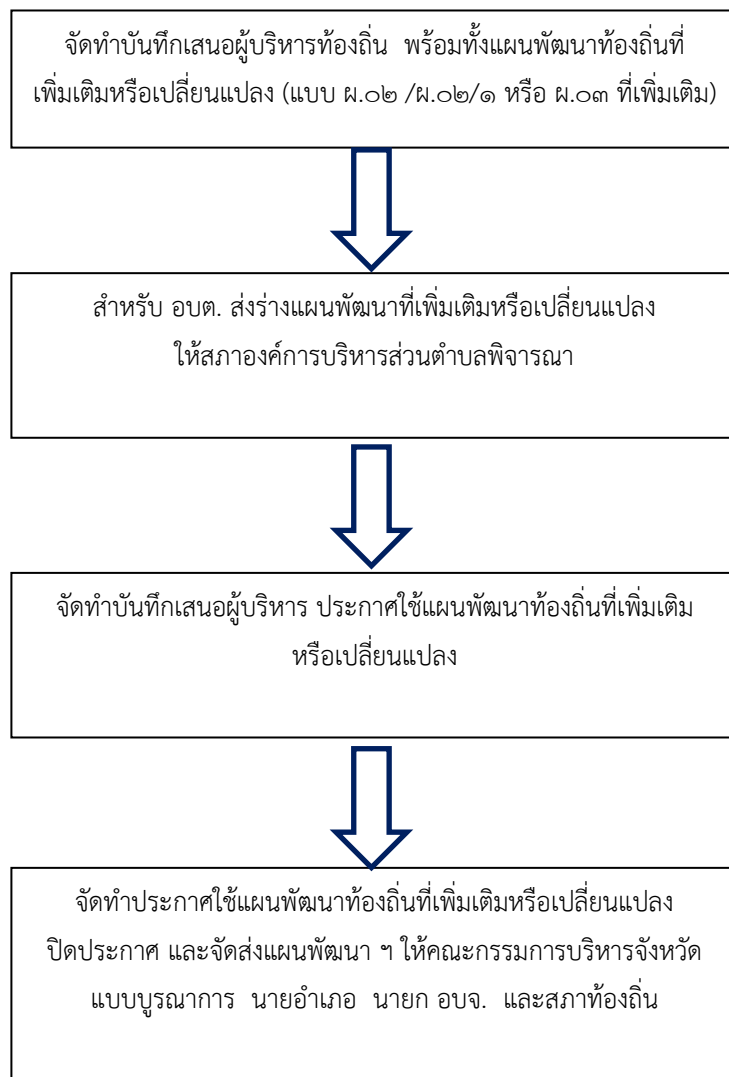
ข้อ ๒๔ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

๒.๒ กระบวนการเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน/นโยบายผู้บริหาร

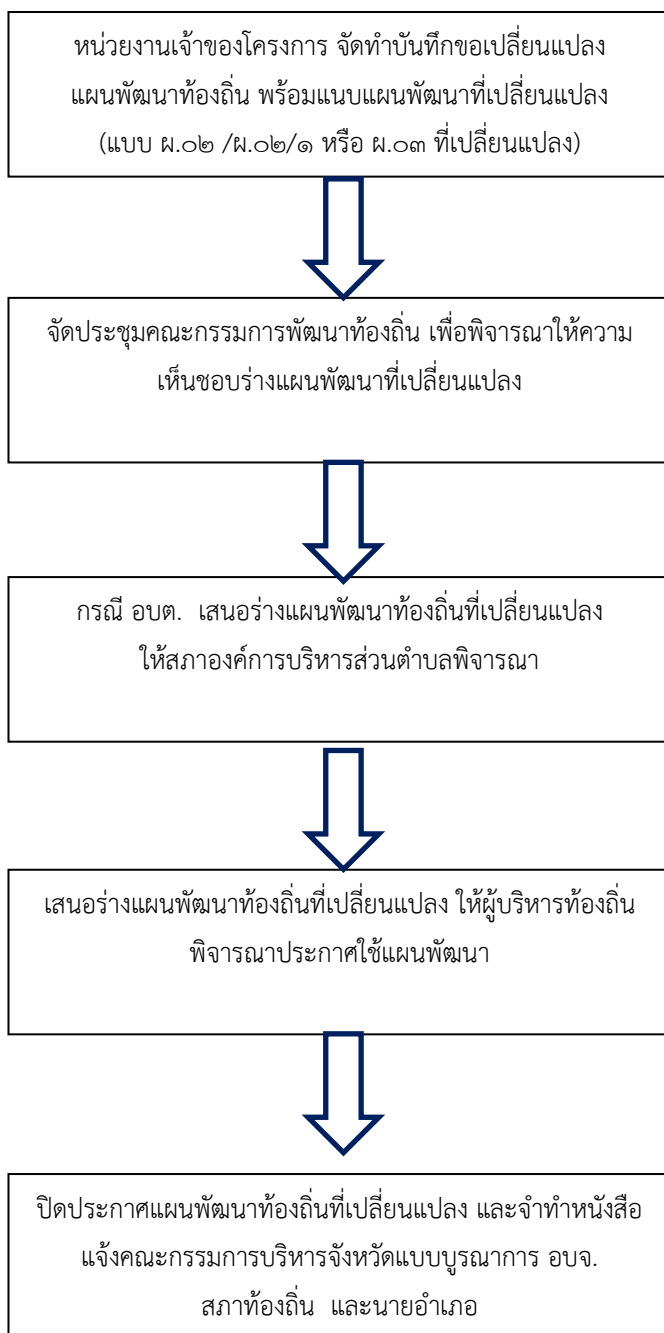
๒.๓ กระบวนการเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นเกี่ยวกับโครงการตามแนวพระราชดำริ รัฐพิธี นโยบายกระทรวงมหาดไทย

กรณีการเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นเกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ งานพระราชพิธี รัฐพิธี นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา ตาม มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ด้วย โดยมีขั้นตอนดังนี้

๒.๔ กระบวนการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น

การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๑ ข้อ ๒๒/๑ เพื่อประโยชน์ของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ด้วย

๒.๕ การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น

กรณีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ได้ประกาศใช้แล้วมีข้อผิดพลาด และพิจารณาแล้วเป็นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๑ การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

นิยมของการแก้ไข คือ การแก้ไขข้อผิดพลาดในแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือแผนการดำเนินงานให้ถูกต้อง โดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป โดยมีกระบวนการ ดังนี้

